

IDES NICAISE: maatregel om hoger onderwijs duurder te maken hoeft niet asociaal te zijn

Ook links mag pleiten voor hoger inschrijvingsgeld

Hoewel zowel minister Smet als zijn Franstalige collega een status-quo bepleiten, blijft het debat over verhoging van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs actueel. Het wordt gevoeld door maatregelen in andere EU-landen, door de economische crisis en de zoektocht naar besparingen, door de groeiende bezorgdheid van onderwijsinstellingen en studenten over de druk van de stijgende vraag op de beschikbare middelen. Vandaag, op deze internationale dag van de student, organiseert de Universitaire Stichting hierover een debat (universitaires-tichting.be).

Is een verhoging van inschrijvingsgelden asociaal? Klaar en duidelijk: het is niet de bedoeling dat lagere inkomensgroepen meer gaan betalen voor hoger onderwijs. Ik pleit ofwel voor een selectieve verhoging van de inschrijvingsgelden, ofwel voor een algemene verhoging gekoppeld aan een nog sterkere verhoging van de studietoelagen voor lage-inkomensgezinnen. Het is evenmin de bedoeling om de toevloed naar hoger onderwijs af te remmen, maar wel de universiteiten de kans geven om kwaliteit te blijven leveren. In die zin is een verhoging van de inschrijvingsgelden veel rechtvaardiger en efficiënter dan een numerus clausus of ingangsexamens.

Er spelen meerdere argumenten in de discussie over het verhogen van de studiegelden. Het eerste is

de financiële krapte in de voorzieningen voor hoger onderwijs. Al decennia lang zien we een sterk stijgende trend in de participatie aan het hoger onderwijs. De financiering van de instellingen volgt die trend niet.

Meer studenten accepteren is een tweesnijdend zwaard. Hoger onderwijsinstellingen zien graag hun studentenpopulatie toenemen (een indicator van succes), tegelijk betekent het dat ze per student slechter

Het risico bestaat dat de belastingbetaler bijdraagt voor buitenlandse studenten die ook in hun eigen land kunnen studeren

betoolaagd worden. Er zijn dit jaar incidenten geweest waarbij groepen studenten in het begin van het academiejaar les moeten volgen van op de trappen of verplicht werden om colleges via het internet te volgen - in afwachting dat een aantal onder hen er de brui aan geeft. Even erg is het gebrek aan contactmogelijkheden met docenten, bijvoorbeeld voor studenten die een scriptie schrijven. Als de overheid wil bijspringen, des te beter, maar

dat lijkt me in de eerstkomende jaren geen realistische optie. Er zijn nog grotere behoeften in het kleuteronderwijs, het GOK-beleid, de basiseducatie enzovoort.

Jan Modaal

Een tweede argument voor het verhogen van de inschrijvingsgelden is het herverdelingseffect in het hoger onderwijs, dat nu averechts werkt. De doorsnee student komt helaas nog steeds uit de rijkste helft van de bevolking, maar de belastingbetaler die zijn/haar studies financiert is wel Jan Modaal. Dus betalen de lage inkomens mee voor welgestelde studenten die achteraf ook nog eens veel profijt halen uit hun diploma. Met een gemiddeld reëel rendement van 8,5 procent per jaar (en in sommige studierichtingen zelfs meer dan het dubbele daarvan) blijft een hoger onderwijsdiploma de beste belegging die je momenteel kunt doen.

Je kunt de subsidies voor het hoger onderwijs tot op zekere hoogte vergelijken met die voor zonnepanelen. De belastingaftrekken en groenestroomcertificaten voor de slimme, welstellende investeerders worden mee betaald door de zwakkere consumenten. Als deze voordelen voor zonnepanelen (terecht) worden teruggeschroefd, waarom zou dit argument niet gelden voor hogere studies?

Een derde argument heeft betrek-

king op de internationale context. De internationalisering van het hoger onderwijs is noodzakelijk voor alle partijen, maar het mag geen éénrichtingsverkeer worden. Een belangrijke reden voor de drastische verhoging van de inschrijvingsgelden in Engeland is dat dit land jaarlijks een half miljoen internationale studenten meer ontvangt dan uitzendt. Ik pleit uiteraard niet voor dezelfde torenhoge inschrijvingsgelden als in het VK (ook daar zijn ze gekoppeld aan het inkomen). Maar alle buurlanden zijn wel bezig met de inschrijvingsgelden te verhogen en België was al een goedkoop hogeronderwijsland. Het risico is dus dat de Vlaamse belastingbetaler gaat bijdragen voor buitenlandse studenten die evengoed in hun eigen land zouden kunnen studeren. Ze komen niet enkel naar hier vanwege de hoge kwaliteit van ons onderwijs, maar ook steeds meer wegens de grote toegankelijkheid en de financiële laagdrempeligheid. Is dit wel de bedoeling?

De Morgen 17/11/2011